

CENTER FOR ECONOMIC
ANALYSES (CEA)
We are making a difference

Контакт: ЦЕНТАР ЗА ЕКОНОМСКИ АНАЛИЗИ (ЦЕА)

Како што прогресот на глобалната буџетска транспарентност успори за првпат во оваа декада, така Република Македонија е рангирана меѓу земјите со најлоша буџетска транспарентност во светот со што на граѓаните им е ускратена можноста за увид во информации за тоа како се користат јавните пари

После ерозијата на фискалната дисциплина и широката злоупотреба на извршната власт до точка кога стилот на владеење на владеачката партија од претходната Влада пред предвремените парламентарни избори од декември 2016 година беше етикетирани како „заробена држава,“¹ најголемиот независен глобален извештај² открива како новата Влада на Република Македонија може да ја подобри транспарентноста на брз начин, со мали трошоци и напор

Скопје, Република Македонија, 30 Јануари 2018 – Многу влади во Светот обезбедуваат се помалку информации за тоа како се генерираат и трошат јавните пари и Република Македонија е позиционирана меѓу најмалку транспарентните, според *Отворен Буџет Истражувањето (ОБИ) 2017* на Меѓународното Буџетско Партнерство (МБП). **Забелешка: Краен рок за ОБИ прашалникот беше 31 декември 2016 година.**

Варен Крафчик, извршниот директор на МБП вели: *„Падот на буџетската транспарентност е загрижувачка особено ако се земе во предвид и глобалниот раст на нееднаквоста, ограничување на слободата на медиумите и граѓанските права и слабеењето на довербата на граѓаните во нивните влади.“*

Од 2006 година, ОБИ е единствено независно и споредливо истражување на три столба на јавната буџетска отчетност: транспарентност, надзор на планирање и трошење на јавни пари како и учество на јавноста во буџетскиот процес и циклус. Ова шесто истражување, кое се прави на 2 години, оценува 115 земји на 6 континенти. Додадени се 13 земји за ова истражување споредено со истражувањето од 2015 година.

Република Македонија учествува во истражувањето на ОБИ од 2008 година. Во истражувањето од 2017 година таа потпаѓа под повеќето земји од ОБИ индексот (ОБИ), кој користи меѓународно признаени критериуми за рангирање на земјите на скала од 0 до 100. Република Македонија е со ОБИ резултат од 37 што значи дека граѓаните имаат малку или никаков пристап до буџетски информации за да може тие да го разберат буџетот и да бараат од владата отчетност. Ова е важно бидејќи буџетот е основен инструмент на владите на Република Македонија за поставување на приоритети за генерирање и трошење на јавните пари, за промоција на развој и за задоволување на потребите на граѓаните на

¹ EU Progress report 2015 за Македонија стр. 8. Види овде: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/pdf/key_documents/2015/20151110_report_the_former_yugoslav_republic_of_macedonia.pdf

² Види овде: <https://www.internationalbudget.org/wp-content/uploads/open-budget-survey-2017-report-english.pdf>

CENTER FOR ECONOMIC
ANALYSES (CEA)
We are making a difference

Република Македонија. Овде потенцираме дека истражувањето имаше финален датум за прибирање на факти до 31 декември 2016 година.

“Иако многу е направено после смената на претходната Влада која ја еродираше фискалната дисциплина и фискалната транспарентност, сепак уште многу треба да се направи” кажа Марјан Николов, Претседател на Центар за Економски Анализи – ЦЕА, кој го спроведе истражувањето за Република Македонија. *„Македонија треба да го подобри предлог буџетот и да понуди повеќе буџетски информации, да обезбеди повеќе учество на граѓаните во буџетскиот процес и да го зајакне надзорот на буџетите и кај законодавецот и кај државната ревизија“.*

Понатаму Марјан Николов вели: *„За жал, Република Македонија е со резултат 0-нула кога е оценувана за тоа дали владата овозможува на јавноста учество во буџетскиот процес. Без можност за активно учество на граѓаните – особено граѓаните од маргинализираните или ранливи категории – буџетскиот систем може само да им служи на моќните елити. Владата, Собранието и Државниот завод за ревизија мора да преземат мерки за да се подобри вклученоста на граѓаните во буџетскиот процес и во буџетскиот циклус“.*

Во врска со силината на надзорните органи и тела на Република Македонија, резултатот за законодавецот е 62 во формулација и донесување на буџет како фази од буџетскиот циклус (се смета за адекватно) но само 20 во извршување и ревизија како фази од буџетскиот циклус (се смета за слабо). Резултатот за Државниот завод за ревизија е 78 и се смета за адекватен.

“Потенцијална закана за Република Македонија што нема силен систем и пракса на буџетска отчетност оди до степен кога се загрозени нашите можности како држава за остварување на развојни цели, што особено загрижува. Владата мора да го подобри обемот и корисноста на информациите во буџетските документи, Собранието мора да ја зголеми можноста за вклучување на експерти и граѓани и заедно со пратениците да ги дискутираат ревизорските извештаи, а Државниот завод за ревизија мора да овозможи потранспарентна вклученост,” кажа Марјан Николов.

За пристап до целосниот извештај и друго, вклучувајќи и конкретни резултати за секоја земја, посетете ја:

www.openbudgetsurvey.org

За пристап до сумиран извештај за Република Македонија, вклучувајќи и препораки посетете ја:

<https://www.internationalbudget.org/wp-content/uploads/macedonia-open-budget-survey-2017-summary.pdf>

***